SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 64. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 3, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го КВІТНЯ 1993. Ч. 64. РІК C.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ПІДОЗРІВАЄ ДВОХ „ІВАНІВ"

Сінсіннаті. — Як інформує в обширній статті клівлендський щоденник „Плейн Ділер" з 30-го березня, Департамент справедливости ЗСА тепер уважає, що було два „Івани", які разом замордували близько 900,000 жидів в концентраційному таборі Треблінки. На підставі тверджень Департаменту справедливости, Іван Марченко та Іван Дем'янюк напереміну обслуговували газову машину, якою вбивали жидів аж до 26-го березня 1943 року, коли І. Дем'янюка вислали до Собібору, другого концентраційного табору, віддаленого від Треблінки на 60 миль. Представниця Департаменту справедливости Петті Меркамп Стемлер у письмовій заяві відкинула буцімто державні адвокати затримали зумисне докази невинности І. Дем'янюка. У цій заяві державні чинники опрокидують нові докази, які знайдено у архівах колишнього СССР, а стверджують, що і Марченко і Дем'янюк працювали в газовій камері напереміну.

Департамент також підозріває, що родина Дем'янюка мала на руках записані на стрічці зізнання із колишнього СССР, які доказують, що І. Дем'янюк працював в таборі Треблінка, але одну із цих стрічок знищив адвокат з Дітройту Ярослав Добровольський, уважаючи, що записані там зізнання іншого сторожа табору, Миколи Маляґона, можуть дістатися в руки КҐБ. Департамент справедливости подав тепер, що Маляґон, потвердив свої зізнання в 1979 році, що „Дем'янюк або Демидюк був кухарем в Треблінці".

Ці нові закиди опрокидує родина І. Дем'янюка, уважаючи їх „безглуздними".

Заява була зроблена на вимогу слідчого судді Томаса Вайзмана, який приготовляє рапорт для Федерального апеляційного суду в Сінсіннаті, Огайо.

Д-р І. Юхновський виступить на з'їзді ККДУ

Флорgам Парк, Н. Дж. (Б. Б). — Канцелярія Координаційного Комітету Допомоги Україні повідомляє, що на запрошення Підготовчого комітету народний депутат і академік Ігор Юхновський приїжджає до ЗСА і виголосить доповідь у суботу 24-го квітня під час вечері на 2-му З'їзді Координаційного Комітету Допомоги Україні (ККДУ). З'їзд відбудеться 24—25-го квітня в Рамада готелі 130 Rt. 10 West, East Hanover, N. J.

Д-р Юхновський проаналізує останні політичні події і стан економіки в Україні та розкаже про заходи уряду у забезпеченні України енерґоносіями і продуктами денного вжитку. Останніми місяцями доповідач брав активну участь в імені Уряду України у переговорах з Росією про розподіл закордонного майна колишнього СССР та з Іраном про доставу нафти, а будучи ще в Державній Думі студіював проблеми індустрії.

Проф. Юхновський плянує стрінутись в ЗСА з науковцями з ділянки нуклеарної фізики, які його відвідували в Києві. Крім політичної діяльности, в майбутньому гість буде координувати інститути Академії Наук України в шістьох західніх її областях.

ККДУ також запросив на З'їзд амбасадора Олега Білоруса і голову Постійної Місії України в ООН Віктора Батюка та консула Віктора Крижанівського.

Український корабель затримано в Мавританії

Одеса (УНІАР). — Український корабель „Тропосфера" із залогою 90 осіб затримано в Мавританії за невиплату боргу цій африканській країні.

Корабель є власністю виробничого об'єднання „Антарктика". У телеграмі, надісланій до Одеси, залога корабля вимагає від працедавців виплати рейсової валюти та повернення їх на батьківщину. Моряки 1-го квітня оголосили однодобове голодування протесту проти порушення контракту одеськими працедавцями. Копії телеграми моряки надіслали до одеських газет.

Контрольна Комісія УНС зробила перевірку

Як і кожного року в березні, Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу перевела перевірку майна і діяльности цієї найстаршої української установи у західній діяспорі. Контроля проходила в тижні від 22-го до 26-го березня і включала також Союзівку. Свій звіт Головна Контрольна Комісія подасть на річних нарадах Головного Уряду, які відбудуться на Союзівці при кінці травня. На фото вгорі контролери при праці в Головній Канцелярії УНС (зліва): Степан Гавриш, Анатолій Дорошенко, Василь Пастушок, голова, Василь Дідюк і Тарас Шмагала.

Л. Кучма знайомиться з потребами хліборобів

Київ (УНІАР). — Тут 27-го березня розпочалась поїздка прем'єр-міністра України Леоніда Кучми по різних областях з метою ознайомлення з ситуацією у сільському господарстві. За кілька днів Л. Кучма відвідав Київську, Полтавську, Дніпропетровську, Запорізьку, Херсонську, Миколаївську, Рівенську, Львівську і Житомирську області, де ознайомився з готовністю до весняних польових робіт, зі станом забезпечення паливом, технікою тощо.

У Миколаєві на нараді представників Президента з 11-ох областей республіки Л. Кучма пообіцяв, що Уряд не обманюватиме селян, доки він його очолює. Він також висловив певність, що на державних підприємствах повинен бути порядок, а де керівники не здатні його забезпечити, з ними не будуть продовжуватись контракти.

В Рівному на нараді представників президента і керівників агропромислового комплексу Л. Кучма наголосив, що нині не так важливо допомагати селянам, головне — не заважати їм і сприяти зміцненню приватних господарств, підтримувати все нове і перспективне, встановлювати нові форми власности на селі. В цьому — основне завдання владних виконавчих структур.

К. Морозов зустрівся з міністрами оборони країн НАТО

Брюссель (УНІАР). Тут 28—30-го березня у штабквартирі НАТО відбулася зустріч міністрів оборони країн НАТО та країн-партнерів у співпраці. В зустрічі взяв участь міністер оборони України Костянтин Морозов. Учасники наради розглянули питання співпраці з метою підтримання миру у світі.

Повернувшись в Україну 30-го березня, К. Морозов сказав, що українська делеґація мала змогу висловити своє ставлення до головних питань співпраці в галузі миротворчих сил і в розбудові оборони незалежних держав. По закінченні наради він мав офіційні зустрічі з міністром оборони Великобританії та заступником міністра оборони ЗСА, який очолював американську делеґацію. В центрі уваги на зустрічі була політика щодо України та необхідність її відокремлення від загальної політики країн Співдружности Незалежних Держав (СНД).

К. Морозов зауважив, що „Україна набуває поваги, виходячи із своєї послідовної політики і дуже відповідального ставлення до важливих питань, що визначають стабільність у державі. Розглядаються нові форми ставлення до України — співпраці з Україною — і на-

(Закінчення на стор. 3)

На Кабуль далі падають бомби

Кабуль. — У вівторок, 30-го березня, афганські муджагедини випустили на столицю Афганістану до 20 ракет. У висліді цієї варварської акції загинуло понад 100 мирних жителів, зруйновано найбільший у Кабулі торговельний центр.

Тим часом президент Афганістану Бурганудін Рабані і прем'єр-міністер країни Гульбеддін Гекматіяр ніяк не можуть дійти до згоди у зформуванні кабінету міністрів — головним чином через кандидатуру на пост міністра оборони. Представник президента Азіз Морад заявив кореспондентові інформаційного агентства Ройтер у Кабулі, що „переговори будуть продовжуватися, однак нема певности, що вони закінчаться остаточним домовленням". У зв'язку з цим закордонні спостерігачі висловлюють побоювання, що найближчим часом може статися загострення збройного протистояння між ворогуючими сторонами.

Російська армія дотримується невтралітету

Москва. — Військовий дорадник президента Росії генерал-полковник Дмітрій Волкогонов заявив, що нуклеарні арсенали країни і далі залишаються в надійних руках і що армія відмовляється брати будь-яку участь у конфлікті між політичними діячами і групами.

Генерал повідомив, що він особисто відвідав на просьбу президента Росії кілька стратегічних нуклеарних об'єктів і в результаті може запевнити, що військовослужбовці на цих об'єктах виконують свої функції так само відповідально, як і раніше. Д. Волкогонов підкреслив, що російські збройні сили „не дозволять втягнути себе в нову громадянську війну". Навпаки, армія готова взяти на себе ролю інструмента соціяльно-економічної стабілізації".

Висновок ген. Волкогонова перегукується з виступом міністра оборони Росії генерала армії Павла Ґрачова, який звернувся до учасників зустрічі представників збройних сил у Санкт Петербурзі. П. Ґрачов також наголосив, що російська армія збереже невтралітет на випадок політичних сутичок виконавчої і законодавчої влади.

З цими заявами представники збройних сил Росії виступили після того, як західні політики висловили стурбованість з приводу того, яке становище займе російська армія. Тривога останніх посилилася, коли між президентом Єльциним і його противниками у Верховній раді і на З'їзді народних депутатів розгорнулася запекла боротьба.

У СВІТІ

СВІТОВИЙ БАНК ПОВІДОМИВ про надання Китаєві нового кредиту — 200 міл. дол., які призначені на „охорону і розвиток лісових ресурсів". Здійснення цієї програми почнеться з наступного року. Вона передбачає заліснення величезних масивів, створення захисних поясів та інші великі проєкти. Нинішня кампанія стала другою з ряду, яку фінансує Світовий банк. Перші великі субсидії він видав два роки тому на програму садження дерев, яка розрахована на шість років. За цей час ліс буде посаджено на 985,000 гектарів у 16 провінціях і автономних районах Китаю.

ЄГИПЕТСЬКА АНТИУРЯДОВА фундаменталістська організація Аль ґамаа аль ісламія виступила з попередженням до всіх чужинецьких туристів і підприємців, що перебувають в Єгипті, щоб вони виїхали з країни найближчим часом. У заяві представників згаданої організації підкреслюється, що „час попереджень минув і настала пора активних дій". В ній також сказано, що всю відповідальність за вибухи в Асвані трьох бомб і напад на представників сил безпеки в передмістях Каїру бере на себе ця організація.

ІРАК ЗАЯВИВ, що рішення Ради безпеки ООН залишити в силі торговельні санкції щодо Багдаду „несправедливі" і „нерозумні". „Нове рішення продовжити їх не змінить готовности іракського народу до спротиву", — пише у зв'язку з цим газета „Ассавра". Одночасно газета вказує, що ЗСА і їх західні союзники несуть відповідальність за „смерть 250,000 іракських дітей і голод 18 мільйонів іракців". Як відомо, Рада безпеки у понеділок, 29-го березня, знову продовжила дії торговельного ембарґо, прийнятого щодо Іраку після того як він окупував Кувайт в серпні 1990 року.

ВНОЧІ 31-ГО БЕРЕЗНЯ група з шести американських, одного німецького і одного французького військово-транспортних літаків доставили чергову партію гуманітарної допомоги цивільному населенню східньої Боснії. Як повідомив представник американського військового командування в Европі, під Сребреніцею союзники скинули 43.6 тонни харчових продуктів і 0.6 тонни медикаментів. Всі літаки щасливо повернулися на базу військово-повітряних сил ЗСА у Франкфурті-на-Майні.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Едуард Балладюр закінчив формування свого кабінету. До складу нового уряду увійшли члени бльоку Об'єднання за республіку (РПР), який переміг у парляментських виборах, і Союз за демократичну Францію (ЮДФ). Головні пости зайняли представники партії РПР: міністром закордонних справ став генеральний секретар РПР Ален Жюппе, міністром внутрішніх справ — Шарль Паска. Пост міністра оборони дістав голова Республіканської партії, що входить в ЮДФ, — Франсуа Леотару, пост міністра охорони здоров'я і соціяльного забезпечення — колишня голова Европарляменту Сімона Байль.

СОЦІЯЛІСТ ФРАНКО РЕВІЛЛЬО зрезиґнував з посту міністра фінансів Італії. Цей крок він зробив зразу ж після того, як йому вручили судову повістку у скандальній справі про корупцію і порушення закону про фінансування політичних партій, про яку вже півроку знає вся країна. Ф. Ревілльо став шостим членом ради міністрів Італії, які зрезиґнували впродовж двох останніх місяців у зв'язку з розвитком справи про корупцію.

СЕНАТ СХВАЛИВ ЕКОНОМІЧНИЙ ПЛЯН Б. КЛІНТОНА

Вашінґтон. — 55-ма голосами проти 45-ох Сенат схвалив у четвер, 1-го квітня, економічний плян президента Билла Клінтона, який передбачає, як підкреслив сенатор Піт Доменічі, республіканець з Ню Мехіко, „найбільше в історії підвищення податків". За підтримку пляну голосували лише сенатори-демократи. Проти пляну до 43-ох сенаторів-республіканців приєдналися два демократи. На день раніше економічний плян Клінтона 240 голосами проти 184 схвалила Палата Репрезентантів. Ні один з конґресменів-республіканців не голосував „за".

Виступаючи в Сенаті перед голосуванням, голова бюджетової комісії Джеймс Сассер, демократ з Теннессі, закликав колеґ підтримати плян Клінтона. Він заявив, між іншим: „Голос проти пляну Президента — це голос за продовження політики бездіяльности. Це голос за продовження 12-літньої безвідповідальної фінансової політики".

У середу, 31-го березня, приблизно те саме сказав конґресмен-демократ Мартін Олав Сабо, голова бюджетової комісії Палати Репрезентантів: „У листопаді американський народ проголосував за зміни. Ми вибрали нового президента — президента, який має уявлення про майбутнє. Сьогодні настала наша черга проголосувати за майбутнє". Голосування у Сенаті і Палаті Репрезентантів означає повернення на 180 ступенів в бік економічної політики Роналда Реґена. 12 років тому було вирішено зменшити податки і збільшити видатки на оборону.

Плян Клінтона передбачає підвищити податки на 273 біл. дол. в найближчі п'ять років. Плян має намір зменшення видатків на оборону за п'ять років на 106 біл. дол. більше, ніж було передбачено президентом Бушем.

Покищо Сенат прийняв плян Клінтона в цілості. Тепер настає час затверджувати складові частини цього пляну.

Агентство АП підкреслює, що ніколи раніше проєкт бюджету, який запропонував президент, не був затверджений так швидко, як цього разу.

ЗАРЕЄСТРОВАНО НОВУ ПАРТІЮ

Київ (УНІАР). — Тут 24-го березня всеукраїнське політичне об'єднання „Державна самостійність України" (ДСУ) зареєстровано в Міністерстві Юстиції як партію. ДСУ — єдина в Україні політична сила, зформована за етнічною ознакою. Всі члени ДСУ — українці.

В Українському Музеї відбудеться великий великодній базар

Ню Йорк. — Тут у приміщеннях Українського Музею, 203 Друга авеню, відбудеться в суботу, 10-го квітня, цілоденний великий великодній базар, получений із виставкою та показом писання писанок.

Ця перша така широка великодня імпреза УМ зібрала численних та цікавих мистців, твори яких відвідуючі зможуть закупити.

На базарі є писанки Софії Зєлик, яка рівночасно буде показувати техніку їхнього виконання, кераміка Слави Ґеруляк, Софії Зєлик і Наталії Кормелюк, незвичайні нашийники, базовані на українських народніх мотивах, призначені для жінок, роботи мистця зі Львова Любарта Ліщинського, нашийники роботи Тамари Тершаковець і хустки розпису на шовку Ніни Бих. Крім того будуть виставлені картини наших відомих мистців: Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка, Володимира Захарова, А. Оленської-Петришин, Б. Сороки, І. Твердохліб і Віктора Швайка.

Можна буде при нагоді оглядин чи закупу цих мистецьких творів набути також великоднє печиво.

Все буде відбуватися у великій залі на другому поверсі УМ від год. 10-ої ранку до 5-ої по полудні. Ближчі інформації можна отримати в УМ тел. (212) 226-0110. Дохід призначений на потреби Українського Музею, які тепер особливо великі.

В АМЕРИЦІ

ПЕРЕБУВАЮЧИ ТОМУ ДВА тижні в ЗСА, віцепрем'єр міністер України для справ гуманітарної політики Микола Жулинський зустрівся з представниками урядових і неурядових організацій ЗСА. На зустрічах обговорено питання виробництва ліків в Україні та співпраці у ділянці контролі якости продуктів харчування і лікарських засобів.

З ХВИЛИНОЮ УПАДКУ СССР західні держави обіцяли Росії фінансову допомогу для утвердження її демократії. Хоча обіцянки на словах були великими, то конкретна допомога виявилася мінімальною. Тепер, коли президент Росії Боріс Єльцин має поважні клопоти, Уряд президента Билла Клінтона посилив свої намагання переконати індустріяльні країни, щоби допомогти Росії. Одначе ці заходи мають поважні перешкоди з уваги на хаос в російському уряді та нерішучість Москви увести в життя конечні, хоча і болючі, заходи на шляху до ринкової системи. Щоби запобігти цим перешкодам президент Б. Клінтон підготовляє плян подвійної допомоги Росії — символічної і фінансової, подробиці яких покищо не виявлені.

ЗАСТУПНИК СЕКРЕТАРЯ Департаменту оборони Віллям Пері заявив, що ЗСА мають в пляні зменшити кількість своїх військ в Европі до 100,000 осіб. З такою заявою він виступив на нарадах міністрів оборони із 30-ох країн, яка відбулася у головній кватирі НАТО в Брюсселі тому кілька днів. Це потягнення ЗСА є зумовлене зменшенням загрози для спільної безпеки. У даний час ЗСА на території Західньої Европи утримує 325,000 війська.

ЗУСИЛЛЯ ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона знайти особу на посаду федерального координатора для справ пов'язаних з хворобою АІДС знову не увінчалися успіхом. Його перший вибір впав на комісіонера здоров'я Ню Йорку Маргарет Гамбург, яка своїм співпрацівникам заявила, що цього посту не прийме, бо вона вагітна.

Творець намиста на давню тему

Джерзі Сити, Н. Дж. (Іка). — Уродженець Львова Любарт Ліщинський зі справжнім вдоволенням мандрує довгими годинами вулицями Ню Йорку в пошуку відповідних матеріялів для своєї української творчости в десятках крамничок, антикваріятах і на вуличних ярмарках та станках так в мистецькій дільниці Сого, як і у престижевій частині Мангеттену.

Л. Ліщинський

Все це сприяє його праці над традиційними жіночими намистами, побудованими на зразок гуцульських „зґард", як також з використанням копій монет періоду Київської Русі, які він відповідно достосовує до своїх ориґінальних мистецьких праць.

Л. Ліщинський студіював кераміку в Інституті Декоративного і Прикладного Мистецтва у Львові. Довгі роки він займався також реставрацією архітектурних пам'яток Львова, мистецькі багатства якого та культурне минуле знає винятково добре, а зокрема його цехові та ремісничі традиції.

Тут нічого дивного, бо Л. Ліщинський виховався в родині мистців, син Мирослави Ліщинської і Омеляна Ліщинського, відомого маляра-пейзажиста. Обоє вони студіювали малярство в Академії красних мистецтв у Варшаві коротко перед Другою світовою війною. Він виховувався на „малярській кухні" в середовищі провідних львівських малярів міжвоєнного покоління, до якого належали Роман Турин, Роман і Марґіта Сельські, Леопольд Левицький та Олекса Шатківський. Усі вони вже не живуть, але Л. Ліщинський згадує свої дитячі роки, які перебув у такому високомистецькому оточенні, як найкращу культурну школу.

Теперішні праці Л. Ліщинського інспіровані традиційними українськими народними прикрасами, зокрема гуцульським намистом — „зґардами". Вибираючи саме цю традиційну форму, він використовує жовтий мосяж, червону мідь, венецькі коралі, хрестики і дзвіночки („шелести"), які повинні, згідно з народним повір'ям, бути оберегами, хоронити від злих сил, щоб цю функцію його намисто відігравало й надалі.

На жаль, ці традиційні прикраси зникають з Гуцульщини і ніхто їх тепер вже не виробляє. Автентич-

(Закінчення на стор. 3)

ПОМЕРЛА З. ОНИШКЕВИЧ

Джерзі Сити, Н. Дж. — У четвер, 1-го квітня 1993 року, в Денберрі, Конн., після короткої недуги відійшла у вічність св. п. Зеновія Онишкевич, з дому Косаноцька. Св. п. З. Онишкевич народилася 24-го червня 1899 року в Заліській Волі у священичій родині о. Івана Косаноцького. У глибокому смутку залишила сина, відомого мистця Зеновія Онишкевича, невістку Бірґіту та внуків Андрія і Лену. Панахида у неділю, 4-го квітня, год. 6-та увечері, у заведенні Петра Яреми. Похорон в понеділок, 5-го квітня, з церкви св. Юра на цвинтар Мавнт Олівет у Квінсі, Н. Й.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Опіка над здоров'ям в Америці

З'єднані Стейти і Південна Америка — це єдині дві країни у світі, які не мають ніякої державної опіки над здоров'ям громадян. Тут панує принцип, що здоров'я громадянина — це його приватна справа і тільки від нього залежить, як він забезпечить собі лікарську опіку на випадок недуги. На базі такого принципу громадяни можуть — але не мусять — оплачувати своє забезпечення в установах „Блю Кросс" і „Блю Шилд". Після 60-го року життя громадянин отримує забезпечення у так званому Медікер. Не всі можуть дістати „Медікейд". Незаможні особи не мають ніякого забезпечення. Закон про працю зобов'язує працедавця забезпечити службовця чи робітника у названих вгорі установах. Коли службовець чи робітник тратить працю — припинюється забезпечення. Мільйони громадян в Америці не мають ніякого забезпечення. Знову ж кошти лікування у лікарів та у шпиталях — сягають до сум, які недосяжні для незаможних і малозаможних осіб. Вони залежні від доброї волі лікарів та від норм, що їх прийняли окремі шпиталі. Складна операція коштує грубі тисячі долярів. Найкраща державна опіка над здоров'ям громадян є у Німеччині й у скандинавських країнах.

Ця проблема займала багато місця у минулорічній президентській передвиборчій кампанії. Билл Клинтон завдячує свою вигру у великій мірі обітниці, що він як президент, заведе державну опіку над здоров'ям. Джордж Буш, згідно з принциповою філософією Республіканської партії, що держава не повинна втручатися до приватного життя громадян, не погоджувався на системи, існуючі у Німеччині чи Канаді, але признавав, що стан ненормальний і вимагає реформи.

Коли Билл Клинтон став президентом — він доручив своїй дружині Гіларі, за професією адвокатці, забрати матеріял, потрібний для виготовлення конкретного пляну реформи у цій ділянці. Недавно відбулося перше 13-годинне засідання у Конґресі, з півгодинними перервами на полуденок і вечер'ю, під головуванням віцепрезидента Аль Ґора, на якому представники різних суспільних груп та установ і організацій висловлювали свою думку. Очевидно, найважливішими були зізнання представників Американсько-медичної асоціяції, яка зберігає у Конґресі поруч ізраїльського лоббі — найбільший гурт висоплатних адвокатів, які не допускають до ніякої реформи існуючого стану. Але робітничі спілки, жіночі організації, авторитетні харитативні установи, як Червоний Хрест і Армія Спасення — всі вони здавен-давна ремствували на занедбану в Америці опіку над здоров'ям.

Покищо про пред'явлений Конґресові плян реформи появилися в американській пресі тільки дуже скупі вістки. Ідеться, читаємо про введення державної контролі над цінами лікування, як також про забезпечення осіб, які не всилі платити неймовірні високі суми свого приватного забезпечення. На тому засіданні не було Гіларі Клінтон, бо вона виїхала до столиці Аркензо, Літтл Рок, до важко хворого батька.

Конґресові наради в цій справі будуть дуже довгі і дуже складні. Йдеться передусім про велетенські суми гроша. У передвиборчій кампанії ми чули, що ті кошти маю покрити додаткові податки від цигарок, алькогольних напитків, ґазоліни, огрівального газу і т. д. Заведення тих податків — теж нелегка справа, бо вона б'є по кишенях широких верств населення. Читаємо, що лікарі, шпиталі й фармацевтичні форми, які впродовж 10-ти літ заробили стільки-то (ще неозначено висоти) гроша — мають принести „жертву". Не відомо, як і в якій формі та хто її визначатиме і стягатиме. Словом — це справа не тижнів і місяців, а мабуть — років. Але треба привітати цю акцію Уряду президента Клінтона. Пріоритетом кожної розсудливої людини є здоров'я. Це ненормальний стан, щоб держава не цікавилася здоров'ям своїх громадян і допускала в цій ділянці до постання нестерпної дійсности. Добре, що розпочався процес реформи, яка дуже потрібна.

ПРЕДСТАВНИК ДЕПАРТАМЕНТУ сільського господарства ЗСА заявив, що Росія і Україна зможуть найближчим часом знову купувати американське зерно за кредити, не зважаючи на несплачені довги.

Осип Труш

НЕЛЕГКО НИЩИТИ ЯДЕРНУ ЗБРОЮ

Сьогодні багато уваги присвячується ядерному роззброєнню, яке протягом більше 40 років було предметом затяжних переговорів цього типу зброєння поміж колишнім СССР і ЗСА. Паралельно зі зброєнням велися переговори, щоб його обмежити і запобігти заходам інших держав здобути цю зброю до свого воєнного арсеналу. Ці заходи не увінчалися успіхом, бо ядерну зброю почали продукувати Великобританія, Англія, Франція, Південна Африка, Ізраїль, Пакістан, Індія, а пізніше ряд інших держав, щоб стати поруч СССР і ЗСА потугами ядерних озброєнь для захисту своїх державних інтересів та заставити дві надпотуги числитися з їхнім голосом у міжнародних взаєминах, а сьогодні таким наявним прикладом є Північна Корея, що при допомозі застрашування ядерною зброєю хоче осягнути статус сили, з якою має рахуватися Японія й Китай.

Тим часом між СССР і ЗСА продовжувалися постійні дипломатичні переговори і навіть підписано ряд пактів, метою яких було обмежити продовжування перегонів зброєння і знайти спільний знаменник, щоб остаточно обмежити ці коштовні ядерні зброєння, які вели до виснажування економії обох військових мілітарних потуг, а особливо СССР. Як знаємо з практики, це все не мало ніяких конкретних наслідків. Підписувалися угоди і спільні узгіднення стосовно обмеження ядерної зброї, але СССР звертало на те дуже мало уваги і зброєння продовжувалося аж до упадку СССР. Змінилися політичні коньюктури і напрямні комуністичної системи і врешті прийшло до реалізації довголітнього зусилля за всяку ціну припинити зброєння. Вислідом нової ситуації було підписання двох угод, а саме; Старт-І і Старт-ІІ, які зобов'язали взаємне ядерне роззброєння між Росією і ЗСА, який почався реалізуватися з американської сторони.

І саме тут виринуло питання нелегкого завдання нищення цього роду зброї. Це не тільки скомплікований процес, але щонайважливіше — це те, що він коштовний і забере багато часу, щоб його зреалізувати. І саме тут зупинимося коротко над технікою нищення цієї зброї.

Візьмемо за приклад ядерну бомбу з арсеналу ЗСА типу Б-61, яка ще є найменше скомплікована. Її можуть розібрати протягом одного дня, інші більш скомпліковані забирає три тижні або й більше. Бомба Б-61 складається з чотирьох частин і своєю побудовою збігається з більш скомплікованими бомбами й ракетами, які розбирається у спеціяльному центрі в стейті Тексас. Кошт розібрання такої бомби чи ракети виносить від 10 до 20,000 дол. От наприклад, бомба Б-61 має біля 6,000 частин, інші більш технічно заангажовані далеко більше частин. Однак тут Ахіллевою п'ятою залишається ця частина бомби, де приміщуються два хемічні компоненти, якими є уран 235 і плутон, що в моменті злуки зі собою створюють велику велику вибухову й нищівну енергію.

Найбільш небезпечною процедурою є саме забезпечення й належна комора чи сховище для урану і плутону, бо занечищення цими складниками оточення є довготривалим. От, наприклад, плутон потребує понад 24,000 роки, щоб розкластися тільки частинно, а уран під цим оглядом дещо легше розкласти, як його змішати з ураном 238, який викопують у формі залізної руди. Уран 238 є властиво засобом творення для бомби урану 235, якого потрібно, щоб разом з плутоном урухомити вибух бомби чи ракетної головки.

Спеціяльний центр для розбирання ядерної зброї у Тексасі спроможний розібрати 2,000 ракетних головок протягом одного року, однак цього він не всилі зробити тому, бо немає ще належного сховища і охорони для плутону. Ось це і є оте тяжке завдання, на яке немає належної розв'язки. Були пропозиції з сторони Росії, щоб плутон закопувати глибоко в землю, а тоді з допомогою вибуху змішати його з землею і тим самим розводнити його силу. ЗСА прийшли до висновку, що це рисковна процедура, бо по упливі кількох років плутон буде просякати до поверхні землі. Цей спосіб відкинено, бо виявилося, що такий процес, що його переводив колишній СССР, занечистив 15 відс. російської території. Згадуємо про це тільки тому, щоб читач мав кращу уяву, що це нелегке завдання позбутися ядерної зброї.

Вкінці зупинимося над кампанією тиску і погроз в сторону України з боку, ЗСА, Заходу і Росії, щоб Україна позбулася ядерних ракет з території України. Беручи до уваги нестабільність економіки в Україні, вона неспроможна у цій ситуації брати на себе коштовне ядерне роззброєння, яке не є аж надто наглою справою, а особливо тоді, коли Росія взагалі не спішиться виконувати підписаних угод. У більш стабільний час і кращій коньюктурі таке ядерне роззброєння можна реалізувати, маючи на меті використовувати уран для своїх цілей, як засіб здобуття потрібних економічних ресурсів, продаючи уран для вжитку інших держав, але під умовою, що Україна дістане потрібні фінансові засоби від Америки чи західніх держав, а крім цього належну ґарантію своєї суверенности. Немає наглої потреби спішитися і викидати з рук важливу карту, яка змінює становище України у світовому маштабі політичної гри.

Петро Часто

КЛОПОТИ ГЕЛЬМУТА КОЛЯ

Лондонська „Файненшел Таймс" вмістила статтю Гельмута Коля. Поприсвою її німецьку логічність, до неї, очевидно, по-різному поставляться навіть у Західній Европі, вже не кажучи про З'єднані Стейти чи слов'янські держави. Канцлер ентузіястично обґрунтовує ідею і найпривабливішими барвами малює вже розпочатку практику европейської інтеґрації, головним рушієм якої виступає Німеччина. Йдеться про заснування таких собі „З'єднаних Стейтів Европи", які, згідно з плянами їхніх архітектів, мають стати черговою світовою потугою.

З новими потугами приходять нові контрасти. Поряд зі Шварценеґґером навіть нормальний чоловік почуває себе не цілком певно, то як же на тлі „гори з м'язів" виглядатиме той, хто по довгих роках щойно вийшов з концентраку? Та коли „сильні світу цього" рахувалися зі слабшими? Ніколи, і з міркувань Коля випливає, що так воно й далі триватиме. Однак річ не просто у силі чи в слабкості — річ в об'єктивній вартості процесів, що мають наднаціональне значення. Іншими словами, чи те, що для Німеччини є а пріорі негайно приймають усі інші члени майбутнього европейського союзу? Зокрема, це запитання є важливим з української точки зору, оскільки ще зовсім недавно Ґорбачов, покликуючись на „прогресивну" західньоевропейську тенденцію до об'єднання, зображав український народ інертним, консервативним, який рухається не вперед, до „природної інтеґрації", а назад, до анахронічного відособлення.

І що ж виявляється? Не зважаючи на те, що Західня Европа стоїть на високій сходинці національного розвитку, економічного, політичного, культурного, і що Маастріхтський договір ні в якому разі не означає поглинення когось кимось, майбутня челядь „З'єднаних Стейтів Европи" не поділяє оптимізму Коля. Тут прикладом є не лише маленька Данія, яка в національному референдумі минулого року відкинула Маастріхтські угоди. Міттеран, застосувавши увесь свій президентський авторитет, також не домігся переконливої підтримки договору: 49 відсотків французів проголосували проти Маастріхту. Здригалися від сварок стіни англійського парляменту. До входження Великобританії в новий воєнно-економічно-фінансовий союз мали претенсії не тільки опозиційні партії, але й значна кількість консерватистів, однопартійців прем'єра. Мейджер у висліді здобув „Піррову перемогу" — схилив парлямент до прийняття Маастріхту ціною катастрофічного пониження власного авторитету в англійській спільноті.

Всі бояться помилитися, бояться ризикувати ділянками, де дають про себе знати виразні національні інтереси, а такими ділянками є охорона здоров'я, освіта, органи правопорядку та ін. Навіть німці не так бадьоро наставлені до нового союзу, як канцлер Коль. Неочікувані економічні і соціяльні труднощі, що спіткали країну після об'єднання, заразили німецьку громадську думку страхом перед новою інтеґрацією, породили сильні сумніви в її „закономірності" і „прогресивності".

Обґрунтовуючи доцільність тісного союзу, ледве не злиття, Коль висуває наднімецькі арґументи, намагаючись переконати, що західньоевропейська спільнота, об'єднавшись, краще дасть собі раду з остаточним подоланням „традиційного суперництва і національного егоїзму". Водночас Коль, у згоді з нашою приповідкою „на злодієві шапка горить", відкидає підозри сусідів щодо того, що Німеччина ще сама не звільнилася від свого задавненого егоїзму і саме тому їй потрібна інтеґрація з іншими, спокійнішими державами, здатними стримати надмірні німецькі амбіції. Що ж, якби німецький лідер і мав це свідомою метою, ніхто її не потрактував би гріхом. Інша річ, що прагнучи об'єднання, Німеччина не прагне перестати бути Німеччиною. В мирний, культурний, демократичний спосіб вона досягне не зреалізованої збройно експансії.

Об'єднання Европи рано чи пізно виявить свій американський, точніше — антиамериканський аспект. Тут досить згадати задавнений французький анти-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, хто залишиться

***Не знаю чи це ще одна із національних хиб українців** — чи вона таки загальнолюдська, але ми українці ніяк не вміємо думати і плянувати далеко наперед. Ми радше думаємо про минуле і залюбки згадуємо зокрема це минуле, що получене зі сумними споминами. Про сьогодні застановляємося, звичайно в останній хвилині та воно нас заскакує, а про майбутнє, то вже і немає що казати. Плянування майбутнього ніяк не лежить у нашому звичаї, а вже особливо далеке майбутнє. Правда, скаже хтось, що події у світі так нас усіх заскакують, що ніяке плянування не може бути певне чи воно буде актуальне. Але чи можна з такої причини сидіти заклавши руки і чекати аж події нас застануть неприготованими? Чи не можна робити висновків із історії та вчитися на прикладах?*

Але, либонь, ми ніяк не хочемо вчитися. Бачимо це сьогодні дуже виразно, як незважаючи на усі наші задушевні бажання і теоретизування про самостійність української держави, нас таки заскочила ця дійсність неприготованими, невишколеними відповідно до завдань, що стануть перед нами віч-на-віч. Можливе, що саме ця непідготованість причинилася до того, що не можемо відповідно впоратися із усіми проблемами, що виринули сьогодні і що ціла увага, ціла енерґія посвячена лише у напрямі допомоги Україні.

Часто ця допомога не зорганізована, і така спонтанна, як ми тільки уміємо бути, з великим рухом, шумом, зворушенням і щирістю, але все це ніяк не вистачає, коли йдеться про послідовну, цілеспрямовану акцію.

Чому повторяю усі ці загальновідомі речі — тільки на те, щоб дехто принаймні із читачів задумався разом із нами про майбутнє української діяспори, а конкретно про її один, але найважливіший людський елемент.

Що буде із нашими нащадками, які напевно тут залишаться, бо ніяк не вірю, щоб усі без виїмку молодші покоління у майбутньому переїхали на батьківщину своїх дідів? Організації чи установи в ЗСА тепер стверджують, що в останніх двох роках застрашаючо зменшилося зацікавлення української спільноти наймолодшим нашим поколінням, що сьогодні розпочинає садочок, школу і зачинає думати та говорити. Здавалося б, що повинно бути навпаки, що саме тепер із тісним контактом з Україною наша дітвора та молодь спонукана батьками, повинна краще знати українську мову, горнутися до українських шкіл чи організацій молоді, до Української Церкви, зв'язуватися тісними вузлами із молоддю України. А тим часом стверджуємо ще більший занепад вживання української мови, зменшення числа учнів у школах та організаціях молоді, а передусім велику байдужість до дітей так батьків, як і громадськости в загальному.

Чому ніхто із нас не думає про те, що вже в недалекому майбутньому ці сьогоднішні діти будуть повнолітніми громадянами, професіоналістами, ученими, батьками своїх родин, провідниками в громаді? Але якими? Чи вони залишені тепер позаду захочуть так, як ми тепер помагати Україні матеріяльно і морально? Чи захочуть почуватися повноцінними українцями з американським громадянством, які своїми впливами, постами в політичному житті чи фаховому могли б ще більше, як ми зробити для батьківщини своїх дідів?.

Ким будуть внуки тих, що сьогодні із цілим серцем та цілою енерґією працюють в Україні, або віддають її усі свої сили та усі фонди? Чому не ставлять собі того питання саме ці найбільші активісти допомоги Україні?

Найвищий час і то зараз, тепер, про це почати думати, плянувати майбутнє наших дітей чи внуків. Правом життя вони залишаться і як ми сьогодні не віддамо їм належної уваги, часу, фондів та української духовности, вони ніяк не будуть продовжати того діла, що тепер стоїть на першому місці.

О-КА

Юліян Химинець

ВЕЛИКА ПЕРЕСЕЛЕНЧА АКЦІЯ ЗАКАРПАТЦІВ

III

Ешельони з переселенцями йшли повільно. Днями простоювали на станційних тупиках, де не можна було напоїти худобу, купити буханець хліба, зготувати їжу. Хоч тут був фельдшер, його аптека була обмежена ліками на суму всього до 100 карбованців. Тому бралося щонайдешевше. Біда виникала особливо з малими дітьми. В листі з 26-го листопада 1949 року читається: „В пути следования от эшелона отцеплены вагоны з сеном і нечем было кормить скот несколько дней".

У таких умовах управління грізно покрикувало: „В западных областях УССР отправка переселенцев затягивается... выполнение плана... поставлено под угрозу".

А ще... „В некоторых областях имеется тенденция отправлять переселенцев без домов и строительных материалов"..., „что недопустимо". „Переселенцы обязательно должны перевозить с собой все свое имущество, дома в в розобраном виде или строительниа материалы для домов".

„Управление по эвакуации и розселению украинского населения" особливий натиск робило в Закарпатській области. Цьому надавалося таке значення, що ряд директив підписав заступник голови Ради міністрів УССР Л. Корнієць. Закарпатці були зобов'язані звітувати кожний п'ятий день про хід вивезення людей.

Однак і після того представники управління 18-го квітня 1950 року доповідали: „План на 1950 год переселить 3600 семей... переселено 241 семью..." Причини: актив уполномочених облисполкома и обкома вопросами переселення по настоящому не занимаются..." Далі подається безліч причин, перелік недбалости і звинувачень у безвідповідальності і політичній незрілості.

Особливої уваги заслуговує крамольна Перечинщина. Читайте: „Перечинський округ должен был переселить 300 семей. На время проверки переселил... всего 12 семей."

„Руководство округа не приняло меры к виявлению причин возврата 35 семей..."

„Переселившийся из села Туриця член партии И.И. Суханич, ранее работаший там представителем колхоза..." „среди переселенцев, прибывших в месте с ним... вел розлагательную роботу по возврату... в Закарпатскую область... Такой розлагательной роботы переселенец Суханич охватил... несколько колхозов в месте вселения...!

„Возвращенцев насчитывается, по неполним данным по двум округам, Великоберезнянськом у і Перечинському, 117 семей, в тому числе и Суханич..."

„Перечинское руководство..." „не реагировало на неправильные действия Перечинского окрпотребсоюза, которое возвратившимся переселенцам выдает картофель по обменным квитанциям сданых продуктов при переселении в другие области", не добилось возврата денег".

Нинішній читач, можливо, не зрозуміє, що то за картопля і обмінні квитанції. Справа в тому, що, як говорилося вище, переселенців змушували повністю ліквідувати своє господарство, щоб не були здатні повернутися, що не зразу було розгадано. Отже треба було кудись дівати продукти. Все належало здавати державі — зерно, сіно, картоплю і т. д., на що видавалися квитанції з обіцянками „отоварити" на місці населення. А там цього густо-часто не робили. „Возвращенцы" з тими квитанціями і повернулися. Але і тут їх уже не „отоварювали" за винятком крамольних перечинців. А по суті це не було „отоварювання", а повернення того, що при виїзді поздавали.

Исполком областного Совета..., бюро обкома КП(б)У отмечают, что в результате неудовлетворительной работы исполком план переселения за первое полугодие 1950 года выполнен только на 14.2 відс.

Які причини? „... недостаточное внимание окрисполкомов и окружкомов КП(б)У к работе по отбору переселенцев и отсутствие должного руководства этим делом..., недооценка политической важности дела переселения..."

Який вихід?

„Обязать, принять все меры по обеспечению плана переселения..."

„В этих целях: а) утвердить каждому селу десятидневное задание и графики отбора переселенцев согласно десятидневным заданиям, округами, систематически требовать их виполнение, б) командировать в каждое село представителей окрисполкомов и окружкомов КП(б)У і (в) установить строгий контроль".

Красномовний третій пункт цієї постанови:

„3. Исполком областного Совета... і биро обкома КП(б)У предупреждають представителей исполкомов окрсоветов и секретарей окружкомов КП(б)У, что за невыполнение десятидневных заданий по отбору и отправке переселенцев руководители округов будут привлекатся к ответственности".

Цю постанову підписали І. І. Туряниця і І. М. Ваш. Почався шалений тиск на відселення закарпатців зі свого краю.

Що характерно? Ні в цитованій постанові, ні в численних листах Управління ради міністрів УССР, ні в звітах осіб, які супроводили ешельони, ні в довідках „проверяющих", які зібрані за сорок років переселення не відображено ті справжні причини, чому ця акція з року в рік провалювалась. Ніде, крім брехливих реклямних, райдужних листівок не говориться про долю переселенців. Зате про них говорили „возвращенцы", які при виїзді втратили буквально все своє майно, і на місці нерідко і життя рідних і близьких. Та їх розповіді кваліфікувалися як політична провокація, підривна „антирадянська пропаганда", за яку їх повертали знову, але вже в ҐУЛаґ.

(Закінчення на стор. 3)

Велика переселенча...

(Закінчення зі стор. 2)

Маштаби переселення закарпатців були задумані ґрандіозні: на 1949 рік — 1,000 родин, або 4—5 *тисяч осіб, на* 1950 рік — 3,600 родин, або 15,000 осіб. Як би вони успішно реалізувалися, скажімо на рівні 1950 року, то за 10 літ було б виселено більше 12,000 родин. За тисячу літ, пройшовши тортури угорських і чеських денаціоналізаторів і їхні ґеноциди, закарпатці тихо, зате вперто трималися рідної землі, незважаючи на жорстокий виштовхуючий прес „бригад уповноваженых", у яких були і совєтсько-партійні активісти, й енкаведисти, та каґебісти.

„Великий перелом" стався уже в 1950 році, про що свідчить „Звіт обласного відділу по переселенню". Як пам'ятаєте, плянувалося відселити 3,600 родин. „Відправлено 511 родин, 2,148 осіб. Національний склад переселених: ,675 українців, 331 угорець, 78 румун і ...45 росіян. Останні, як здогадуєтеся, просто на переселенські гроші поверталися додому, а організатори акції закривали на це очі, бо не могли „відібрати" людей.

Плян 1950 року провалився. Доля плянів 1951—54 років нам не відома. В архіві не вдалося знайти документи. Можна лише здогадуватися, що вона не була кращою. про це можна судити з того, що плян на 1955 рік був визначений на всього 173 родини; його реалізовано на всі 100 відсотків. Це послужило поштовхом до збільшення пляну на 1956 рік — 1,200 родин. Але і цей провалився, бо було відселено лише 390 родин. За сорок літ відселення лише чотири рази були виконані річні пляни. Решта років колихалося від трьох-чотирьох сотень до сотні або і менше. Однак, які б акції переселення не терпіли провали, вони вперто плянувалися тоталітарним режимом аж до 1990 року, хоч на цей час вже повністю виявилось їх безглуздя. Адже в 1990 році із заплянованих до переселення... 45 родин, було вивезено... 12 родин. У 1989 році з заплянованих 45 родин, вивезено — 33. Всього від 1949 року за неповними даними плянувалося переселити 20,000 родин, тобто 60—70,000 осіб. Було відселено (знову ж таки за неповними даними) більше 9,00 родин, чи 35,000 осіб. В той же час в Закарпатську область прибуло росіян більше цієї кількости — понад 49,000 осіб.

Куди жорстока доля відселення занесла наших земляків? Архів вказує такі адреси: Амурська, Архангельська області, Приморський край, Казахстан. Справді неозорий Сибір. На Україні закарпатців приймали: Херсонська, Запорізька, Миколаївська, колишня Ізмаїльська області і в незначній мірі Крим

Ось така статистика процесу, якого наші історики досі не торкнулися. Ця біла пляма вимагатиме ще дальшого вивчення.

Звичайно, в переселенні не було б стільки драм і трагедій, якби в ньому були дотримані елементарні норми гуманности. Адже людина має право жити там, де вона хоче. Немало й закарпатців самі захотіли б спробувати поселитися на родючих землях східніх областей України, а може і просторах Сибіру, як це робили їхні предки, котрі виїхали в пошуках кращої долі за океан, ба навіть в Австралію. Якби...

Незважаючи на продекльоровану „добровільність", переселення нічого спільного з цим принципом не мало. Воно зразу було поставлено на програмну і плянову основу, в реалізацію яких було заділено багатосотенні „бригади уповноважених", які в намаганні показати свій організаторський талант вдавалися до тих же методів, які використовували при колективізації, розміщенні державних позичок і здійсненні інших кампаній.

Утаємничений плян переселення не такий дуже прихований. Ним переслідувалась одна мета: розрідити населення Західніх областей України, які виявляли низьку льояльність до совєтської влади і режиму, вселити сюди гідний довір'я російський елемент, до якого режим ніколи не виявляв сумніву, і який завжди служив цементом і основою створення нової національної спільноти — „радянського народу", а говорячи прямо — русифікації.

Прицьому розв'язувалася і похідна господарська програма: посилати невибагливим трудовим ресурсом реґіони, які цього вимагали. Тим більше, що все робилося за рахунок нещасливих переселенців — із Закарпаття в основному верховинців. Для свого облаштування вони змушені були взяти з собою будинки, чи будівельні матеріяли, худобу. Такого світ не знає.

Але найжорстокішою стороною процесу переселення було ставлення перешкод поверненню людей на свою батьківщину, у рідний зелений Карпатський край. А чи треба говорити про те, що, практично, на всіх місцях поселення українці, мадяри, румуни Закарпаття були позбавлені своїх національних прав, національних шкіл, рідної духовної культури.

Усе це, однак, було сферою повного замовчування, торкатися її нікому не дозволялося.

Клопоти...

(Закінчення зі стор. 2)

американізм і дивну, „несоціялістичну", відрубність соціяліста Міттерана. Щоправда тепер міттеранівці зазнали рішучої поразки від консервативних, правих партій і годі сказати, яке майбутнє чекає цю країну. Та одне можна передбачити з певністю: Німеччина з Францією і далі вдаватимуть, нібито об'єднують Европу заради Европи, однак насправді це будуть робити заради самих себе. А щоб відволікти увагу від власних претенсій на вищість, нехай і союзову, показуватимуть пальцем на східньоевропейські „націоналізми". Канцлер Коль так і пише у „Файненшел Таймс": „У багатьох місцях на сході нашого континенту ми спостерігаємо повернення до націоналістичного мислення, нетерпимість і відвертий шовінізм". Зручно панові Колеві звалити все в одну купу — великодержавний шовінізм імперіялістів і праведний націоналізм народів, які з величезними труднощами визволяються з-під економічного і духовного рабства. У зв'язку з цим годі забути гіркі слова громадянина Німеччини Олега Федика в київській газеті „Вісті з України": „Я живу в Німеччині 47 років, але майже не чув за цей час у німецькій пресі слів „українець", „Україна". Навіть коли до Штутґарта, де я мешкаю, приїхали футболісти київського „Динамо", радіокоментатор назвав їх росіянами. Щойно як вибухнула Чорнобильська атомна електростанція, за що, звичайно, українці не несуть ніякої вини, бо це було зроблено „завдяки" московській комуністичній владі, то німці оголосили: „Вибухнула українська атомна станція і забруднила нашу державу".

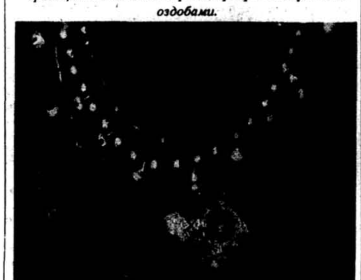
Що Ґорбачов мав нас за „хуторян", за ворогів „проґресивного об'єднання", не дивувало, але не може не дивувати світоглядна убогість сучасних провідників так званих „розвинених" держав, як от Буша, Коля, Міттерана, „залізної леді" Марґарет Тачер. Хоч вони й представляють справді передову европейську цивілізацію, нічого від неї не навчилися. Не збагнули, що самоцільне об'єднання є в такій же мірі безперспективним, як і самоцільна відрубність. Майбутнє — за більш зрілою, більш людяною формою стосунків між народами: об'єднання і суверенність будуть двома рівноцінними, доповнюючими чинниками людського буття.

Творець...

(Закінчення зі стор. 1)

Традиційне намисто з коралів, прикрашене срібними оздобами.

Намисто „згарда" з венецьких коралів, поєднане шнуром хрестиків і дзвіночків-шелестів.

не гуцульське намисто, що було нерозривною частиною гуцульського одягу, тепер можна знайти лише в етнографічних музеях. Багато одягу і прикрас викупили кіностудії, а останньо їх продають українським гостям з діяспори.

Л. Ліщинський захоплювався гуцульським мистецтвом ще дитиною, коли перебував в Карпатах зі своїм батьком, що залюбки малював карпатські краєвиди. Але він мав також нагоду ствердити як традиційну гуцульську ношу тепер мешканці Карпат замінили на міжнародні „джінси", скіряні куртки та мотоциклі. Це завмирання чудової української ноші та народних ювелірних виробів цивілізованими змінами, спонукало його тепер затримати принайменше цей процес творення прикрас закорінених у народних зразках цих давніх виробів, які носили у собі таку красу та оригінальність.

Намиста роботи Л. Ліщинського не повторяють один одного, а є лише варіяціями та ремінісценціями на тему тоі краси, що творили старі майстри, як доповнення до пишної, неповторної української ноші, що давала стільки радости і краси жінкам. Вони будуть вперше виставлені в Ню Йорку в Українському Музеї 10-го квітня, на великодньому базарі з українським мистецтвом.

ЩОЙНО ОПУБЛІКОВАНА статистика з переведених дослідів Інститутом Алана Ґутмахера твердить, що в ЗСА кожна п'ята особа, тобто 56 міл осіб, є заражені вірусними хворобами типу гепатиту Б і міхурчастої висипки (герпіс), які переносяться через сексуальні зносини. Ці хвороби можна контролювати, але вони не є виліковними і дуже часто відновляються. Ці ж досліди підкреслюють, що в майбутньому ще більше осіб будуть заражені цього роду хворобами, зокрема жінки та особи нижче 25 років. Вони твердять, що кожного року 12 міл. осіб заражуються, з того дві треті осіб нижче 25 років, а одна четверта це підлітки. Хоча ці відомості є відомими, але через звернення всієї уваги на хворобу АІДС, венеричні хвороби чи радше турботи про їхнє розповсюдження не мають належної уваги.

ЧЕТВЕРО МУЗИКАНТІВ з німецької рок-групи „Радикал" стали перед судом. Їх обвинувачують в „антиконституційній пропаґанді і піснях, що прославляють нацизм". Суд засудив усіх обвинувачених до грошової кари від 7,200 до 11,000 марок (від 4 до 6,000 дол.). Це перший судовий процес над музикантами-неофашистами. Члени групи продали понад 400 магнетофонних касет свого останнього альбому „Свастика". Післявоєнна конституція Німеччини забороняє зображення свастики та інших символів нацизму.

К. Морозов...

(Закінчення зі стор. 1)

повнення їх новим змістом".

Та міністер оборони Росії Ґрачов 31-го березня закликав світову громадськість натиснути на Україну у справі ядерного роззброєння.

Міністерство Оборони і Міністерство Закордонних Справ України у зв'язку з цим оприлюднили заяву, у якій сказано, що як знущання звучать залякування про можливість повторення в Україні чорнобильської трагедії звідтіля, звідки ця трагедія і прийшла на Україну. Питання ядерної зброї вивчає український парлямент, щоб ухвалити рішення, яке відповідатиме інтересам українського народу і української держави.

Україна неодноразово заявляла і заявляє, що готова на будь-якому рівні розглядати і вирішувати проблеми ядерної і екологічної безпеки стратегічних ядерних сил в Україні. У зв'язку із спекуляціями на цю тему, Україна готова розглянути питання про можливість запрошення авторитетної міжнародної експертної комісії, сказано в заяві. „Одночасно ми звертаємось до світового співтовариства із закликом сприяти створенню передумов для ядерного роззброєння не лише в Україні, але й у всьому світі".

Міністерство Оборони України виступило ще й з іншою заявою, де звертається увага, що Міністерство оборони Росії перекручує тлумачення головних принципів ялтинської угоди з 3-го серпня 1992 року про Чорноморську фльоту. Міністерство України вважає неприпустимим порушення ялтинської угоди, що фактично виводить Чорноморську фльоту з-під керівництва президентів України і Росії.

Із глибоким жалем повідомляємо, що дня 30-го березня 1993 р. в Торонто, Канада, несподівано відійшов у вічність на 82-му році життя

бл. п. мґр
РОМАН КОЦЬКО

народжений в селі Бишеві, Радехівського р-ну.

Залишив у глибокому смутку родину в Україні:
сестру — СОФІЮ ПОКОТИЛО з дітьми ІВАНОМ, ЯРОСЛАВОМ І АННОЮ
шваґрову — АННУ КОЦЬКО з дітьми АННОЮ, МИРОСЕЮ І ЯРОСЛАВОМ

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 2-го квітня 1993 р. в похоронному заведенні Кардинала.

ПОХОРОН в суботу, 3-го квітня 1993 р. в церкві св. Покрови о год. 10-ій ранку, Торонто, а опісля на цвинтар св. Володимира.

Похрестиниця — МАРТА ДИЛИНСЬКА з мамою ЛІДОЮ, сестрою ІРЕНОЮ і братом МИРОНОМ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями та українською громадою, що у четвер, 1-го квітня 1993 року, по короткій недузі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, відійшла у вічність в Денберрі, Конн., наша найдорожча

МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА І ТІТКА

бл. п.
Зеновія Онишкевич
з дому Косаноцька

вдова по Романові Онишкевичеві

ПАНАХИДА — в неділю, 4-го квітня, о год. 6-ій веч. у похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — у понеділок, 5-го квітня, з церкви св. Юра на цвинтар Мавнт Оліветт, Квінс, Н. Й.

У глибокому смутку:
син — ЗЕНОВІЙ ОНИШКЕВИЧ з дружиною БІРҐІТОЮ
внуки — АНДРІЙ І ЛЕНА
сестра — ҐАЛЯ ЧЕХУТ
сестрінки в ЗСА —
ІВАН МОКРІВСЬКИЙ
МАРКО ЧЕХУТ
МАРІЯ ШАЛЕВИЧ
ХРИСТИНА МАКЕЙДО
сестрінки в Україні —
РОМАН МОКРІВСЬКИЙ
МІРУСЯ ВЕНГРИНОВИЧ
ЛЕСЯ РЕҐА
АДРІЯН САЛУК

Студії в Українському Вільному Університеті

Ректорат УВУ повідомляє, що в літні місяці 1993 року відбудуться такі виклади:

І. Семестральні виклади.

Літній семестр філософічного факультету, факультету права і суспільно-економічних наук для завершення студій магістерським або докторським дипломом будуть відбуватися впродовж липня і серпня ц.р.

1. На філософічному факультеті передбачені такі групи: мовно-літературна; історично-географічна; філософія; психологія; педагогіка; соціологія; культура.

2. На факультеті права і суспільно-економічних наук є такі відділи: правничий; економічний; політичних наук.

Семестральна оплата: 800 нім. марок. Під час семестру можна осягнути від 9 до 12 кредитів.

Студії в УВУ можна завершити, як вже сказано, магістерським згл. докторським дипломом.

II. Інші програми.

1. Педагогічний інститут УВУ матиме курси для вчителів українських шкіл і виховників молодечих організацій — з узглядненням дидактики й методики викладання українознавчих предметів (1993 року відбудеться „Сесія А", тобто поглиблення знання викладаного предмету). Курси триватимуть від 12 липня до 6 серпня. Оплата курсів: 350 нім. марок. Учасники цих курсів можуть здобути до 6 кредитів, які в міру потреби будуть зараховані в їхніх загальних студіях. Крім того отримують посвідки й транскрипти для інших університетів.

2. Куриси українознавства для поширення й поглиблення знання про Україну в сучасному й минулому відбудуться від 12 липня до 30 липня — три тижні. Оплата курсів: 200 нім. марок. На ці курси можуть вступати не тільки студенти університетів, але й учні вищих кляс середніх шкіл. Після закінчення курсанти отримають посвідки УВУ.

3. Курс української мови відбудеться від 12 липня до 30 липня — три тижні. Він матиме 45 годин навчання і передбачений для тих, хто цілком не володіє або слабо володіє українською мовою. Оплата курсу: 600 нім. марок.

4. Курси німецької мови (першого і другого ступеня) відбуваються протягом цілого року. В семестрі буде курс для студентів УВУ, без окремої оплати.

Студенти УВУ мають знижену ціну в гуртожитку „Рідної Школи" на кошти прожитку в Мюнхені. Приміщення і харчування виносить 250 нім. марок тижнево. Зголошення до гуртожитку мусять бути прислані до 31 травня ц.р. У випадку пізніших зголошень УВУ не відповідатиме за приміщення.

Докладні відомості про УВУ і цьогорічні виклади подаємо у Програмі викладів УВУ. Хто хотів би отримати нашу програму або додаткові інформації, може звертатися на адресу: Ukrainische Freie Eniversitat, Pienzenauerstr. 15, 8000, Munchen 80.